

6 maj 2021 kl 04:00 **Vård och Hälsa**

Debatt

Förödande och oetiskt att sänka kraven inom intensivvården

Vi är starkt kritiska till att vårdgivare försöker lösa bristen på specialistsjuksköterskor genom att sänka kompetenskraven. Det riskerar patientsäkerheten och skapar etisk stress hos sjuksköterskor, skriver Svensk sjuksköterskeförening och Riksföreningen för anestesi och intensivvård.

Under det senaste året har intensivvård med lägre vårdkvalitet än normalt accepterats. Nu måste siktet ställas på återgång till normalläge, menar debattörerna. Foto: Staffan Löwstedt/SvD/TT

Svensk sjuksköterskeförening och Riksföreningen för anestesi och intensivvård

Se undertecknarna i rutan nedan

Detta är en opinionsartikel som speglar skribentens åsikter.

Lyssna på artikeln

Samtliga debattörer

Sandra Månsson

Sakkunnig, Svensk sjuksköterskeförening

Lina Bergman

Styrelseledamot, Riksföreningen för anesthesi och intensivvård

Ami Hommel

Visa mer

I DN (17/4) publicerades en [artikel](#) som beskriver att Karolinska universitetssjukhuset planerar att anställa grundutbildade sjuksköterskor för att lösa den akuta bristen som finns på specialistutbildade sjuksköterskor inom intensivvård.

I artikeln står det vidare att detta inriktningsbeslut har fattats för att ”komma tillrätta med personalbristen” och ”skapa en mix av grundutbildade och specialistutbildade sjuksköterskor inom intensivvården”.

Kan få förödande konsekvenser

Denna typ av kortsiktiga lösningar riskerar att få förödande konsekvenser för patientsäkerheten, vårdkvaliteten, arbetsmiljön samt framtidens kompetensförsörjning. Svensk sjuksköterskeförening och Riksföreningen för anesthesi och intensivvård ser med stor oro på denna utveckling och anser att förslag som detta måste stoppas eftersom det riskerar att drabba de svårast sjuka patienterna.

Hälso- och sjukvård ska enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) bedrivas så att kraven på en god och säker vård uppfylls och vårdgivaren ska säkerställa att det finns personal med den kompetens som behövs.

Vi är starkt kritiska till att vårdgivare försöker lösa bristen på specialistsjuksköterskor genom att sänka kompetenskraven och anser inte att detta är förenligt med hälso- och sjukvårdslagens krav.

Patientsäkerheten riskeras

Inom intensivvården vårdas kritiskt sjuka patienter med akuta och livshotande tillstånd. Detta medför höga krav på kompetens hos specialistsjuksköterskor inom omvårdnad, medicin och medicinsk teknik. Specialistutbildning inom intensivvård innefattar ett års heltidsstudier på avancerad nivå vid högskola eller universitet samt en magisterexamen.

Detta ger specialistsjuksköterskan kompetens att ha ett professionellt ansvar att leda, samordna, prioritera och utforma omvårdnadsarbetet utifrån bästa tillgängliga kunskap.

Att öka antalet sjuksköterskor inom intensivvården utan krav på formell omvårdnadskompetens äventyrar patientsäkerheten.

Sjuksköterskor utan specialistutbildning saknar denna fördjupade kunskap, vilket medför risk att patienterna får en vård av lägre kvalitet och drabbas av vårdrelaterade skador.

Specialistsjuksköterskans utbildning på avancerad nivå bidrar dessutom till kunskap för att utvärdera vården samt bedriva förbättringsarbete och klinisk forskning, vilka är väsentliga för vårdens kvalitet och utveckling. Vi befärrar att en lägre andel specialistsjuksköterskor medför att dessa avgörande områden blir nedprioriterade och att det enbart fokuseras på produktion av vård.

Etisk stress hos sjuksköterskor

Bristen på specialistutbildade sjuksköterskor inom intensivvård har aktualiserats i samband med pandemin och det ökade behovet av intensivvårdsplatser.

I perioder under det senaste året har intensivvård med lägre vårdkvalitet än normalt accepterats, vilket varit nödvändigt för att kunna härbärgera det stora antalet patienter. Nedprioritering av omvårdnadsåtgärder har tvingats fram till följd av den rådande arbetsbelastningen, vilket har medfört omfattande etisk stress hos sjuksköterskor.

Vårdrelaterade skador ökar

Alarmerande nog så har även andelen vårdrelaterade skador inom intensivvården ökat kraftigt under pandemin, vilket en nyligen publicerad granskning av Sveriges kommuner och regioner visar. I planeringen av återgången till normalläge måste den höga kvaliteten återställas, vilket omöjligt kan uppnås om andelen specialistsjuksköterskor minskar.

Vi anser vidare att det är oetiskt samt ansvarslost att sjuksköterskor utan specialistkompetens ställs inför det professionella ansvar som specialistsjuksköterskan inom intensivvård har. Det medför även en ojämlik vård för patienter som vårdas inom intensivvården som beroende av var i landet de vårdas riskerar att inte få tillgång till den högspecialiserade omvårdnad som specialistsjuksköterskor inom intensivvård bidrar med.

Långsiktig strategi måste till

Under pandemin har ett stort antal sjuksköterskor och undersköterskor från olika verksamheter genomgått verksamhetsanpassad introduktion för att kunna ingå i vårdteamet inom intensivvården. Dessa har utgjort ett välbehövligt tillskott, men de har också behövt handledning och stöd i sitt arbete i varierande utsträckning, vilket upplevts som påfrestande för specialistsjuksköterskor som har både den högsta omvårdnadskompetensen och det yttersta ansvaret för planering och genomförande av omvårdnadsarbetet.

Vi efterfrågar därför en långsiktig strategi för kompetensförsörjning inom intensivvården. Denna strategi bör beakta aspekter så som nyrekrytering, introduktion, professionsutveckling samt hur specialistsjuksköterskor kan behållas och deras kompetens tillvaratas.

Investera i fler specialistsjuksköterskor

Internationell forskning visar tydligt att hög akademisk kompetens inom omvårdnad krävs för att den nära patientvården ska hålla hög standard och vara patientsäker, vilket självklart inbegriper intensivvården. Att öka antalet sjuksköterskor inom intensivvården utan krav på formell omvårdnadskompetens äventyrar patientsäkerheten för de svårast sjuka och mest sköra patienterna. Därför uppmanar vi politiker, tjänstemän samt beslutsfattare inom intensivvården att:

- Investera i specialistsjuksköterskor inom intensivvård genom att erbjuda kontinuerlig professionsutveckling, ett närvarande ledarskap och inflytande över sin arbetssituation.
- Tydliggöra ansvarsfördelningen så att omvårdnad inom intensivvård måste ledas av en specialistsjuksköterska samt säkerställa att omvårdnadskompetens finns representerad i alla beslutsfattande led i verksamheten.
- Utarbeta hållbara strategier för att behålla, nyrekrytera och återanställa sjuksköterskor med specialistkompetens exempelvis genom lön, hållbara arbetsvillkor och arbetstider, samt möjlighet att bedriva forsknings- och utvecklingsarbete.
- Genomföra regionala och nationella satsningar för att finansiera sjuksköterskors vidareutbildning till specialistsjuksköterskor på avancerad nivå vid landets universitet och högskolor.

Det är hög tid att säkerställa tillgången på specialistsjuksköterskor inom intensivvård- för våra patienters skull.

Politik har aldrig varit viktigare

Få gratis nyheter och en daglig politisk överblick från Altinget.

E-post

Registrera

Genom att registrera dig till Altingets nyhetsbrev accepterar du våra [användarvillkor](#)